

Sygn. akt IX Ka 1134/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Kielcach IX Wydział Karny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Alina Bojara

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Stefańska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Kielcach Renaty Orłowskiej

po rozpoznaniu w dniach 15. X, 13. XI, 18 XII 2014 roku

sprawy A. C. (1)

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a § 4 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrowcu Świętokrzyskim

z dnia 22 kwietnia 2014 roku sygn. akt II K 921/13

I. Zmienia zaskarżony wyrok w części dotyczącej opisu czynu przypisanego, jego kwalifikacji prawnej, podstawy prawnej wymiaru kary oraz wysokości kary pozbawienia wolności w ten sposób, że:

1. uchyła punkt II i VIII wyroku w części dotyczącej opłaty, tj. co do kwoty 170 (stu siedemdziesięciu) złotych;
2. z opisu czynu przypisanego eliminuje słowa „będąc wcześniej prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Mielcu, sygn. akt VIIK 3/ 07 z dnia 8 lutego 2007 za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości” i przypisany czyn kwalifikuje jako przestępstwo z art. 178 a § 1 kk;
3. jako podstawę prawną wymiaru kary pozbawienia wolności wskazuje przepis art. 178 a § 1 kk i orzeczoną w punkcie I zaskarżonego wyroku karę pozbawienia wolności łagodzi do 4(czterech) miesięcy;
4. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesza, tytułem próby, na okres 2(dwóch) lat;
5. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 170 (sto siedemdziesiąt) złotych tytułem opłaty za obie instancje.

II. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

III. Zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwadzieścia) złotych tytułem wydatków za postępowanie odwoławcze.

IX Ka 1134/14

UZASADNIENIE

A. C. (1) oskarżony został o to, że:

w dniu 10 czerwca 2013 roku w P. w gminie B., w powiecie (...), w woj. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości wyrażającym się zawartością alkoholu w wydychanym powietrzu o stężeniu 1,00 mg/1 prowadził w ruchu lądowym samochód marki (...) o numerze rej. (...), będąc wcześniej prawomocnie skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w Mielcu, sygn. akt VII K 3/07 z dnia 8 lutego 2007 roku;

tj. o przestępstwo z art. 178 a § 4 kk.

Sąd Rejonowy w O. Świ ę tokrzyskim, wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2014 roku w sprawie II K 921/13

I. oskarżonego A. C. (1) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, eliminując z jego opisu stężenie alkoholu w wydychanym powietrzu, stanowiącego przestępstwo z art. 178a § 4 kk i za czyn ten na podstawie art. 178a § 4 kk wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 69 § 1, 2 i 4 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonemu, tytułem próby, na 3 lata;

III. na podstawie art. 71 § 1 kk i art. 33 § 1 i 3 kk wymierzył oskarżonemu A. C. (1) karę grzywny w kwocie 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych;

IV. na podstawie art. 42 § 2 kk i art. 43 § 1 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat;

V. na podstawie art. 49 § 2 kk orzekł od oskarżonego A. C. (1) na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 200 złotych;

VI. na podstawie art. 63 § 2 kk na poczet orzeczonego środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych zaliczył oskarżonemu A. C. (1) okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 10 czerwca 2013 roku;

VII. na podstawie art. 230 § 2 kpk zwrócił oskarżonemu A. C. (1) dowody rzeczowe wyszczególnione w wykazie na k. 37 akt sprawy póź. od 1 do 3;

VIII. na podstawie art. 626 § 1 kpk i art. 627 kpk zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa w całości koszty sądowe w kwocie 3386,89 złotych.

Apelację od tego wyroku wni ó s ł obro ń ca oskar ż onego, kt ó ry zaskar ż y ł go w ca ł o ś ci i zarzuci ł :

- błąd w ustaleniach faktycznych poprzez błędne przyjęcie, iż oskarżony w dniu 10 czerwca 2013 roku, znajdując się w stanie nietrzeźwości wyrażającym się zawartością alkoholu w wydychanym powietrzu o stężeniu 1,00 mg/1 prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki V. (...) o nr rej (...), podczas gdy prawidłowa analiza całokształtu materiału dowodowego nie pozwalała w sposób niebudzący wątpliwości na poczynienie tego typu ustaleń;

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wydanego w niniejszej sprawie orzeczenia, tj. art. 5 § 2 kpk poprzez nie rozstrzygnięcie istniejących w niniejszej sprawie wątpliwości na korzyść oskarżonego;

- rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 366 § 1 kpk poprzez zaniechanie przez Sąd I instancji wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, związanych z wcześniejszą karalnością oskarżonego, co doprowadziło do wadliwej kwalifikacji prawnej czynu;

- rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 178a § 4 kk poprzez błędne jego zastosowanie, wynikające z przyjęcia, iż oskarżony czynu tego dopuścił się będąc uprzednio karany za czyn podobny wyrokiem Sądu Rejonowego w Mielcu, podczas gdy nastąpiło zatarcie skazania co do tego czynu;

- rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 53 § 2 kk poprzez uwzględnienie jako okoliczność obciążającą uprzednią karalność oskarżonego, podczas gdy nastąpiło zatarcie skazania co do tego czynu.

Podnosząc takie zarzuty, skarżący wniósł o;

- zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania lub też zmianę wyroku poprzez wyeliminowanie z opisu czynu sformułowania „będąc wcześniej prawomocnie skazany przez Sąd Rejonowy w Mielce sygn. akt. VII K 3/07 z dnia 8 lutego 2007 roku za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości”, wyeliminowanie z podstawy skazania art. 178a § 4 kk, wskazanie jako podstawy wymiaru kary art. 178a § 1 kk i na podstawie tego przepisu wymierzenie oskarżonemu znacznie łagodniejszej kary.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego, pomimo jej wewnętrznej sprzeczności oraz ewidentnej niesłuszności niektórych podniesionych zarzutów okazała się jednak częściowo zasadna i jako taka doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku. Nie zmienia to jednak faktu, na co należy zwrócić uwagę z tej racji, iż autorem apelacji jest podmiot profesjonalny, że bez wątpienia nieprawidłowym było - w odniesieniu do kwestii popełnienia przez oskarżonego czynu w warunkach, o jakich mowa w art. 178a § 4 kk - łączne podniesienie tak zarzutu obrazy prawa procesowego, poprzez niewyjaśnienie okoliczności związanych z uprzednią karalnością oskarżonego, jak również zarzutu obrazy prawa materialnego (art. 178a § 4 kk i art. 53 § 2 kk). Jest bowiem oczywiste, iż zarzut obrazy prawa materialnego ma charakter samoistny i skuteczne jego podniesienie może mieć miejsce jedynie przy niekwestionowanych ustaleniach faktycznych i braku zastrzeżeń co do zastosowania prawa procesowego. Niesłusznym i nieprawidłowym co do zasady jest nadto podniesienie przez obrońcę oskarżonego zarzutu obrazy art. 5 § 2 kpk, w sytuacji gdy ma ona wynikać z „nie nierozstrzygnięcia istniejących w niniejszej sprawie wątpliwości na korzyść oskarżonego”, podczas gdy przepis art. 5 § 2 kpk wyraźnie powinnośc takiego postąpienia łączy nie ze wszystkimi istniejącymi w sprawie wątpliwościami, lecz tylko z tymi „nie dającymi się usunąć”.

Przechodząc natomiast do merytorycznej oceny zarzutów, to należy stwierdzić iż :

1. Bez wątpienia nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty błędnej oceny materiału dowodowego oraz poczynionych na jej podstawie ustaleń faktycznych, w części dotyczącej faktu prowadzenia przez oskarżonego pojazdu mechanicznego

w ruchu lądowym, jak również znajdowania się przez niego wówczas w stanie nietrzeźwości. W tym bowiem zakresie Sąd Rejonowy przeprowadził dostatecznie wnikliwe postępowanie dowodowe, oceniając rzetelnie tak dowody, które stały się podstawą przypisania oskarżonemu czynu polegającego na kierowaniu samochodem w stanie nietrzeźwości, jak również dowody przeciwne. Co do tych ostatnich, z racji wystarczająco wnikliwego odniesienia się do nich w uzasadnieniu wydanego orzeczenia (por. k. 129), zbędnym byłoby ponowne ich ocenianie, tym bardziej iż sama apelacja oceny dokonanej w tym zakresie, przez Sąd Rejonowy, w istocie nie zakwestionowała. Jeśli chodzi natomiast o świadków W. (...). Sternik, to nie negując absolutnie iż żadna z tych osób nie widziała bezpośrednio oskarżonego za kierownicą pojazdu, zaś on sam w momencie przyjazdu policji stał już za tym samochodem, to jednak prawidłowa ocena tych dowodów, pozwalająca na uwzględnienie czasu jaki minął od zauważenia przez świadków kolizji do momentu ich powrotu na jej miejsce, jak również fakt iż W. K. tylko przez chwilę stracił pojazd oskarżonego z pola widzenia, zaś w miejscu zdarzenia nie było innych osób poza A. C., słusznie ostatecznie skutkowałą przyjęciem, iż to oskarżony, w krytycznym miejscu i czasie, był kierującym pojazdem, o jaki mowa w zarzucie. Koresponduje to zresztą także z ustaleniami - co słusznie podkreślono w uzasadnieniu wyroku - co do śladów krwi ujawnionymi w samochodzie, w sytuacji gdy były to jedynie ślady krwi pochodzące od oskarżonego.

Jeśli chodzi natomiast o zarzut nie ustalenia przez Sąd stężenia alkoholu dokładnie w momencie prowadzenia pojazdu, to zdaniem Sądu Okręgowego, także on nie zasługiwał na uwzględnienie. Pamiętać bowiem należy, iż każdy z dokonanych, w niniejszym przypadku, pomiarów uzasadniał przyjęcie, działania oskarżonego w stanie nietrzeźwości. Ten bowiem stan oceniany jest nie tylko przez pryzmat przekroczenia 0,25 mg/1 alkoholu w wydychanym powietrzu, ale nadto jest przyjmowany - w świetle przepisu art. 115 § 16 kk - gdy zawartość alkoholu prowadzi do stężenia przekraczającego tę wartość.

2. Trafnym natomiast okazał się zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisów prawa procesowego, w tym art. 366 § 1 kpk, wynikający z zaniechania przez Sąd I instancji wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, związanych z wcześniejszą karalnością oskarżonego, co doprowadziło do wadliwej kwalifikacji prawnej czynu. Faktem jest bowiem, iż w okolicznościach przedmiotowego przypadku powinnością Sądu było dopuszczenie dowodu z akt sprawy VII K 3/07 SR w Mielcu, celem ustalenia czy skazanie to nie uległo zatarciu, co tym samym zdezaktualizowałoby odpowiedzialność tego oskarżonego, w niniejszym postępowaniu, za czyn z art. 178 a § 4 kk. Odstępując od takiego postąpienia Sąd I instancji, jak się wydaje, przeoczył tym samym - co było przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego chociażby w uzasadnieniu postanowienia z dnia 19 stycznia 2012 roku w sprawie I KZP 22/11 (OSNKW 2012/1/6) - iż art. 178 a § 4 k.k. cechuje niejednorodny charakter normatywny. Pierwsza jego część, wyraża **instytucję nadzwyczajnego obostrzenia kary, polegającą na specyficznej recydywie w zakresie przestępstw komunikacyjnych**. Surowsza odpowiedzialność karna przewidziana w tym przepisie dla sprawcy prowadzącego pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego uzasadniona jest wcześniejszym prawomocnym skazaniem tego sprawcy za przestępstwo z art. 178 a § 1 k.k. albo za przestępstwo z art. 173, 174, 177 lub 355 § 2 k.k. popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, a więc okolicznością poprzedzającą popełnienie czynu zabronionego.

Zupełnie odmienny charakter ma druga część art. 178 a § 4 k.k., **która niewątpliwie określa typ czynu zabronionego**, bowiem okoliczności w nim wskazane (chodzi o dopuszczenie się czynu z art. 178 a § 1 k.k. w okresie obowiązywania zakazu) związane są ściśle z oceną społecznej szkodliwości czynu sprawcy, który prowadząc pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości lub odurzenia, nie tylko narusza podstawowe zasady bezpieczeństwa w komunikacji, ale ponadto, nie wykonując wcześniej orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, okazuje lekceważenie dla wyroków sądowych, naruszając tym samym autorytet wymiaru sprawiedliwości. Jak więc z tego wynika chodzi w tym przypadku o okoliczność bezpośrednio związana, z czynem, czyli stanowiąca znamię konstytuujące typ kwalifikowany czynu zabronionego.

Ten odmienny charakter okoliczności wskazanych w przepisie art. 178 a § 4 kk, powoduje iż, w odniesieniu do tych sytuacji, **odmiennie są skutki zatarcia - w dacie orzekania za czyn z art. 178 a § 4 kk** - wcześniejszego skazania za czyn z art. 178 a § 1 kk, w związku z którym orzeczony został zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych. W odniesieniu bowiem do okoliczności, w postaci popełnienia czynu z art. 178 a § 1 kk w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, czyli w odniesieniu do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego z art. 178 a § 4 kk, stwierdzić należy, iż zatarcie wcześniejszego skazania, nie oznacza absolutnie zdezaktualizowania się znamienia w postaci popełnienia czynu w okresie obowiązywania zakazu. W sytuacji więc ,gdy popełnienie czynu z art. 178 a § 1 kk w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych należy do znamion przestępstwa z art. 178 a § 4 kk, to decydujące dla jego zaistnienia jest występowanie tej okoliczności w dacie popełnienia czynu. Czyli istotne jest to, aby sprawca wobec którego prawomocnie orzeczono taki zakaz nie zastosował się do niego w czasie obowiązywania (stosowania) tego środka. W tym też zakresie celowym wydaje się odwołanie nadto do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 7 kwietnia 2010 roku w sprawie V KK 10/10 (podobnie w postanowieniu z dnia 28 października 2009 roku w sprawie I KZP 24/09), w którym stwierdzono, że w sytuacji gdy prawomocnym wyrokiem orzeczono wobec sprawcy przestępstwa jeden ze środków karnych wymienionych w treści art. 244 k.k. i w czasie stosowania tego środka sprawca ten do niego się nie stosuje, fakt, że w dacie orzekania za przestępstwo z art. 244 k.k. nastąpiło zatarcie skazania, którym środek karny nałożono, nie oznacza, iż zespół znamion przestępstwa z art. 244 k.k. został zdekompletowany.

Inaczej natomiast sytuacja przedstawia się w odniesieniu do sprawcy czynu z art. 178 a § 4 kk, którego odpowiedzialność, za tak kwalifikowane przestępstwo, wynikać ma tylko (a z taką sytuacją mamy do czynienia właśnie w niniejszym przypadku) z faktu wcześniejszego prawomocnego skazania m.in. za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego. Skoro bowiem zatarcie skazajnia powoduje, iż z faktu uprzedniego skazania nie mogą być wyciągane negatywne skutki prawne, to jest oczywiste, iż sprawca takiego czynu z art. 178 a § 4 kk, będzie ponosił surowszą odpowiedzialność tylko do momentu zatarcia poprzedniego skazania. W konsekwencji tego odpowiedzialność z art. 178 a § 4 kk, z uwagi na wcześniejsze prawomocne skazanie, zostaje wyłączona wówczas, gdy w dacie orzekania za ten czyn doszło już do zatarcia wcześniejszego skazania za czyny, o jakich mowa w powołanym przepisie. Taka też sytuacja zaistniała w niniejszym przypadku, gdzie przesłanką przypisania oskarżonemu popełnienia przestępstwa z art. 178 a § 4 kk, było wcześniejsze prawomocne skazanie tego oskarżonego, w sprawie VII K 3/07 Sądu Rejonowego w Mielcu, za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości.

Jak wynika bowiem z akt VII K 3/07 Sądu Rejonowego w Mielcu, dowód z których to opuszczono na etapie postępowania odwoławczego, wyrok w tej sprawie uprawomocnił się z dniem 16.02.2007. Wobec orzeczenia w tym wyroku kary grzywny, która została wykonana w całości w dniu 5 marca 2007 roku, do zatarcia skazania w tej sprawie, w świetle przepisu art. 107 § 4 kk, doszło z dniem 5 marca 2012 roku, bądź też o ile świadczenie pieniężne orzeczone w sprawie VII K 3/07 SR w Mielcu, wykonane zostałyby później, to z dniem jego wykonania (tak przepis art. 107 § 6 kk). Tutaj należy przy tym podkreślić, iż zaistniałe w sprawie wątpliwości co do uiszczenia przez oskarżonego kwoty 200 złotych, zasądzonej w sprawie, o jakiej wyżej mowa, z tytułu świadczenia pieniężnego, z uwagi na niemożność ich usunięcia, pomimo podjęcia w tym kierunku stosownych starań (por. k. 168-169), wytłumaczyć należało, w myśl przepisu art. 5 § 2 kpk, na korzyść oskarżonego. W konsekwencji tego zasadnym było więc ostateczne ustalenie, iż już na dzień wyrokowania przez Sąd I instancji, tj. 22 kwietnia 2014 roku prawomocne skazanie w sprawie VII K 3/07 SR w Mielcu, nie mogło stanowić przesłanki odpowiedzialności z art. 178 a § 4 kk, w sytuacji gdy podstawą tej kwalifikacji nie było naruszenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, lecz popełnienie przestępstwa przez sprawcę wcześniej prawomocnie skazanego za czyn z art. 178 a § 1 kk.

W konsekwencji zmiany opisu czynu i jego kwalifikacji prawnej, ***za niezbędne uznać należało dokonanie zmiany zaskarżonego orzeczenia, także w części dotyczącej kary*** wymierzonej za przypisany oskarżonemu czyn. Niezależnie bowiem od tego, iż ocena stopnia społecznej szkodliwości i naganności czynu z art. 178 a § 1 kk i art. 178 a § 4 kk, ze swej istoty musi być inna, to przede wszystkim stwierdzenia wymaga, iż aktualnie - z uwagi na zatarcie skazania w sprawie VII K 3/07 SR w Mielcu - inaczej ocenić należało stogień niepoprawności oskarżonego, związany z wcześniejszą karalnością. To też skutkowało złagodzeniem orzeczonej kary pozbawienia wolności, jak również skróceniem okresu próby, na który warunkowo zawieszono jej wykonanie, co w zestawieniu z pozostałymi rozstrzygnięciami dotyczącymi środków karnych oraz wymierzonej, na podstawie art. 71 § 1 kk kary grzywny, pozwala ocenić wymierzoną ostatecznie oskarżonemu A, C. karę jako adekwatną do stopnia naganności czynu, zawinienia sprawcy oraz celową z punktu widzenia dyrektyw prewencyjnych wymiaru kary.

Orzeczenie niniejsze oparto na przepisach art. 425 kpk, art. 437 § 1 i 2 kpk, art. 438 pkt 2, 3 i 4 kpk, art. 456 kpk. O wydatkach należnych za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 627 kpk, zaś o opłacie za obie instancje w oparciu o przepisy art. 2 ust. 1 pkt 2 i art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23.06.1973 roku o opłatach w sprawach karnych.